

**Επιμνημόσυνος λόγος του Αν. Επάρχου Κερύνειας, κ. Ανδρέα Λουκά,
στο εθνικό μνημόσυνο των πεσόντων Ακακίου και στη δέηση για την
ανεύρεση των Αγνοουμένων
Ι.Ν. Παναγίας Χρυσελευούσης, Ακάκι,
Κυριακή, 17 Ιουλίου, 2016**

Σεβαστό Ιερατείο

Σεβαστοί συγγενείς των τιμούμενων ηρώων μας,

Ελληνίδες και Έλληνες

Φίλες και Φίλοι

Με αισθήματα βαθιάς συγκίνησης και εθνικής υπερηφάνειας μαζευτήκαμε σήμερα στον ιερό αυτό χώρο για να αποτίσουμε τον οφειλόμενο φόρο τιμής και να εκφράσουμε τον προσήκοντα σεβασμό στους ήρωες της ηρωοτόκου κοινότητας Ακακίου, αλλά και σε όλους όσους θυσιάστηκαν στο βωμό της ελευθερίας, της εδαφικής ακεραιότητας και της ανεξαρτησίας της πατρίδας μας κατά τα τραγικά γεγονότα της Τουρκικής εισβολής του 1974 και προστέθηκαν στην χορεία των ηρώων της κυπριακής ελευθερίας.

Σήμερα, η μνήμη μας στρέφεται με ευλάβεια και κατάνυξη στις πικρές εκείνες μέρες που βάφτηκαν με το αίμα των ηρωικών παιδιών της Κύπρου μας και αναλογιζόμαστε τη βαριά ευθύνη που κληρονομήσαμε για συνέχιση του εθνικού μας αγώνα μέχρι την τελική δικαίωση και αποκατάσταση της ακεραιότητας της πατρίδας μας.

«Γι' αυτούς η σιγή, γι' αυτούς τα δάκρυα, γι' αυτούς οι φάροι και οι κλάδοι ελιάς και τα φανάρια». (Νίκος Εγγονόπουλος)

Μνημονεύουμε και τιμούμε σήμερα τους ήρωες και πεσόντες:

- Λοΐζο Σιονή - Έφεδρο Ανθυπολοχαγό, από το Ακάκι
- Κώστα Ρωσσίδη – Λοχία Καταδρομών 33ΜΚ, από το Ακάκι
- Σάββα Κυριάκου – Έφεδρο Στρατιώτη, από το Ακάκι
- Νικόλα Παπαχριστοδούλου – Δεκανέα 33 ΜΚ από τον Κοντεμένο
- Κώστα Χριστοφή – Έφεδρο Στρατιώτη, από την Αυλώνα
- Αργυρό Αχιλλέως – Έφεδρο Στρατιώτη, από την Αυλώνα
- Κώστα Πίττα ελευθερίου – Έφεδρο Καταδρομέα 33ΜΚ, από τα Πάναγρα
- Χρίστο Στυλιανού Κυριάκου – Λοχίας Καταδρομών 33ΜΚ, από τη Λάρνακα

- **Θεμιστοκλή Βαρνάβα – Στρατιώτης, από το Τραχώνι Κυθρέας**
- **Χρυσήλιο Μαυρομάτη – από το Ακάκι**

Σήμερα, με ευλάβεια και κατάνυξη απευθύνουμε δέηση για την ανεύρεση των αγνοουμένων Εφέδρων Στρατιωτών της ηρωοτόκου κοινότητας Ακακίου:

- **Ανδρέα Παπαθωμά**
- **Μιχαλάκη Παπαθωμά**
- **Γιάννη Κοντό**
- **Νίκο Ευαγγέλου**
- **Γεώργιο Λειβαδιώτη**

των οποίων η τύχη αγνοείται από τα τραγικά γεγονότα του 1974.

Ο **Λοΐζος Σιονής** γεννήθηκε στο Ακάκι στις 17/8/1948. Φοίτησε στο Δημοτικό Ακακίου και ακολούθως στο Γυμνάσιο Κύκκου. Κατατάχτηκε στο στρατό το 1966 και υπηρέτησε στην 187η μοίρα Πεδινού Πυροβολικού στην Αθαλάσσα. Πέρασε με άριστα τις εξετάσεις ως δόκιμος Αξιωματικός και απολύθηκε με το βαθμό του Ανθυπολοχαγού. Εργάστηκε στην Εθνική Φρουρά μέχρι τον Ιούλιο του 1974. Έπεσε στο Αρκάδι μαζί με τον Κώστα Χριστοφή στις 22 Ιουλίου 1974.

Ο **Κώστας Ρωσσίδης**, από το Ακάκι, Λοχίας της 33^{ης} Μοίρας Καταδρομών κατά την τουρκική εισβολή υπηρετούσε τη στρατιωτική του θητεία κοντά στην Κερύνεια και έπεσε μαχόμενος κοντά στον Άη Γιώργη στις 22 Ιουλίου 1974. Τα οστά του ανευρέθηκαν σε τάφο στο χωρίο Τέμπλος, 1 χλμ δυτικά της Κερύνειας και ταυτοποιήθηκαν με την μέθοδο DNA. Η ταφή των οστών του έγινε στις 21 Απριλίου 2009 στη γενέτειρά του το Ακάκι. Ο Κώστας Ρωσσίδης έλαβε μέρος στις ηρωικές μάχες της Εθνικής Φρουράς στον Άγιο Ιλαρίωνα και στον Άη Γιώργη της Κερύνειας στην προσπάθειά της να διασπάσει το τουρκικό προγεφύρωμα. Σύμφωνα με μαρτυρίες συμπολεμιστών του πολέμουσε εκτελώντας με πίστη και αυταπάρνηση τις διαταγές των αξιωματικών του και παρά τις προτροπές κάποιων να φύγει από την περιοχή της εισβολής και να υποχωρήσει, αρνήθηκε να εγκαταλείψει την πρώτη γραμμή του πυρός, προτιμώντας να φυλάξει τις δικές του Θερμοπύλες. «Δεν μπορώ να φύγω και να αφήσω τον Λοχαγό μου και τους στρατιώτες μου», είπε. Όταν οι γονείς του τον αναζητούσαν μετά την τουρκική εισβολή, οι συμπολεμιστές του μιλούσαν με θαυμασμό για τον ηρωισμό και την αυταπάρνησή του λοχία τους, που τους εμπύχωνε και που δεν δειλίασε ποτέ μπροστά στην υπεροπλία του εχθρού, και που ως γνήσιος καταδρομέας προτίμησε να πεθάνει υπερασπιζόμενος την πατρίδα.

Ο **Σάββας Κυριάκου** γεννήθηκε στο χωριό Πλατανιστάσα στις 20/5/1945. Παντρεύτηκε στο Ακάκι τη Χρυστάλλα Λοΐζου, όπου και έζησε μέχρι την εισβολή μεγαλώνοντας τα δυο παιδιά του, Λοΐζο και Παναγιώτα. Επιπλοποιός στο επάγγελμα εργαζόταν στην Κοκκινοτριμιθιά μέχρι την εισβολή. Στις 20/7/1974 κατατάσσεται ως έφεδρος στρατιώτης στο 366 Τ.Ε. Το τάγμα του μετακινήθηκε στην περιοχή Κερύνειας για ενίσχυση της αμυντικής γραμμής. Στις 21/7/1974 σκοτώνεται στις μάχες του Καραβά μαζί με άλλους στρατιώτες. Μέχρι το 2000 θεωρείται αγνοούμενος. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ο φάκελός του δεν κατατέθηκε στη διερευνητική επιτροπή και θεωρείται νεκρός με βάση τη μαρτυρία του έφεδρου ανθυπολοχαγού Χάρη Θεοχαρίδη από το Γερόλακκο. Το 2014 τα οστά του ταυτοποιούνται και κηδεύονται στο κοιμητήριο Ακακίου.

Ο **Νικόλας Παπαχριστοδούλου** γεννήθηκε στον Κοντεμένο στις 2/1/1955. Ήταν το τέταρτο παιδί της πολύτεκνης οικογένειας του Μιχαήλη και της Βασιλικής Παπαχριστοδούλου. Φοίτησε στο Δημοτικό του χωριού του και ακολούθως στο Γεωργικό Γυμνάσιο Μόρφου. Κατατάχτηκε στο στρατό στην 33^η μοίρα καταδρομών που έδρευε στο Πέλλα –Πάις της Κερύνειας. Έλαβε μέρος σε όλες τις μάχες της μοίρας του και έπεσε μαχόμενος στον Άγιο Γεώργιο, υπερασπιζόμενος την πόλη της Κερύνειας προ του Γυμναστικού Συλλόγου Πράξανδρος.

Ο **Κώστας Χριστοφή** ήταν το τρίτο από τα τέσσερα παιδιά της Ελένης και του Χριστοφή Γιαννή από την Αυλώνα. Γεννήθηκε στην Αυλώνα στις 9/1/1945. Φοίτησε στο Δημοτικό του χωριού του και ακολούθως στο Γυμνάσιο Παλλαρή στη Λευκωσία. Εργαζόταν στα Νοσηλευτικά Ιδρύματα Αθαλάσσας. Παντρεύτηκε την Αντρούλα Αργυρού και απέκτησαν δύο παιδιά, τον Αργύρη και την Ελένη. Έπεσε στο Αρκάδι μαζί με το Λοΐζο Σιονή στις 22 Ιουλίου 1974.

Ο **Αργυρός Αχιλλέως** γεννήθηκε στο κατεχόμενο χωριό Αυλώνα στις 16 Οκτωβρίου 1952. Ήταν το τρίτο από τα επτά παιδιά της οικογένειας του Αχιλλέα Αχιλλέως και της Ευθαλίας Αχιλλέως. Πριν από την τουρκική εισβολή διέμενε μαζί με την αρραβωνιαστικιά του Χρυστάλα στην Πάνω Δευτερά. Με την έναρξη της τουρκικής εισβολής, στις 20 Ιουλίου 1974, κατετάγη έφεδρος στο 306^ο Τάγμα Πεζικού με έδρα το Νέο Χωριό Κυθρέας. Έλαβε μέρος στη μάχη του Αγίου Γεωργίου Κερύνειας μετά την οποία ανασυντάχθηκαν στο

τουρκοκυπριακό χωριό Τέμπλος. Ακολούθησαν συντονισμένες επιθέσεις από τους Τούρκους εισβολείς και μετά από σφοδρές μάχες οπισθοχώρησαν και ανασυγκροτήθηκαν στην περιοχή του σταδίου Γ.Σ. Πράξανδρος Κερύνειας όπου και τα ίχνη του χάθηκαν. Τα λείψανά του εντοπίστηκαν σε ομαδικό τάφο σε περιοχή της Κερύνειας το 2010.

Ο **Κώστας Πίπτας** γεννήθηκε στη Βασίλεια στις 31/1/1954. Ήταν το τέταρτο παιδί της πολύτεκνης οικογένειας του Ανδρέα και της Μαρίνας Πίπτα από τα Πάναγρα. Φοίτησε στο Δημοτικό Βασίλειας και ακολούθως στην Οκτατάξια Σχολή Μέσης Παιδείας στη Βασίλεια. Υπηρέτησε στην 33^η μοίρα καταδρομών. Μόλις απολύθηκε από το στρατό παρακολούθησε μαθήματα στο Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου όπου και πήρε απολυτήριο ως μηχανικός εφαρμοστής. Μετά από 9 μέρες τον κάλεσαν στο στρατό για να υπηρετήσει ως έφεδρος την πατρίδα.

Έπεσε σε μάχη στο χωριό Αγριδάκι στις 31/7/1974. Η ταφή του έγινε στο κοιμητήριο Μόρφου.

Ο **Χρίστος Στυλιανού Κυριάκου** γεννήθηκε στο κατεχόμενο χωριό Λάρνακας Λαπήθου στις 6 Ιουνίου 1956. Υπήρξε το τέταρτο από τα πέντε παιδιά του Στυλιανού και της Φοινικούς Κακουλλή. Αποφοίτησε από την Τεχνική Σχολή Λευκωσίας και κατετάγη στην Εθνική Φρουρά αρχές του 1974 σε ηλικία μόλις 17,5 χρονών.

Τον Ιούλιο του 1974 λοχίας πια στην 33ημοίρα καταδρομών έδωσε την πρώτη του μάχη στον Άγιο Ιλαρίωνα όπου τραυματίστηκε στο πόδι. Αφού περιθάλφθηκε επέστρεψε στη μοίρα του και συνέχισε να πολεμά στην περιοχή του Γ. Σ. Πράξανδρος όπου θεάθηκε για τελευταία φορά. Συνελήφθη στο Καζάφани όπου και εκτελέστηκε εν ψυχρώ μαζί με άλλα παλικάρια της μοίρας του. Τα οστά του βρέθηκαν σε ομαδικό τάφο στο Καζάφани το 2007.

Ο **Θεμιστοκλής Βαρνάβα** ήταν άγαμος και πριν από την Τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974, διέμενε μαζί με τους γονείς του Βαρνάβα και Ξενού στο Τραχώνι Κυθρέας και εξασκούσε το επάγγελμα του οικοδόμου.

Τον Ιούλιο του 1973 κατατάγηκε στην Εθνική Φρουρά για να εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις. Μετά την ολοκλήρωση της βασικής εκπαίδευσης του τοποθετήθηκε στο 361 Τ.Π., η έδρα του οποίου βρισκόταν στο Συγχαρί.

Ο Βαρνάβα μαζί με συστρατιώτες του επάνδρωναν φυλάκια στην περιοχή Δικώμου μέχρι τις Χαμίτ-Μάντρες, η οποία ανήκε στη ζώνη ευθύνης του 361 Τ.Π. Μετά το πέρας της πρώτης φάσης της εισβολής η

οποία άρχισε στις 20 Ιουλίου 1974 και της καταλήψεως της περιοχής Δικώμου-Συγχαρίου από τα τουρκικά στρατεύματα, το 361 Τ.Π. μετακινήθηκε στην Κυθρέα όπου και επάνδρωσε αμυντικές θέσεις της Εθνικής Φρουράς. Στις 13/8/74 ο Βαρνάβα μαζί με τους υπόλοιπους άνδρες του 361 Τ.Π. μετά από οδηγίες μετακινήθηκαν στην περιοχή Παχύαμμου Κερύνειας όπου και παρέμειναν μέχρι τις 14/8/74. Επάνδρωσαν φυλάκια και πολυβολεία της Εθνικής Φρουράς αφού η περιοχή Παχύαμμου βρισκόταν στην πρώτη γραμμή καταπαύσεως του πυρός μετά τη λήξη της πρώτης φάσης της εισβολής. Στις 14/8/74 και με την έναρξη της β' φάσης της εισβολής το 361 Τ.Π. δέχτηκε μεγάλη και συντονισμένη επίθεση από τα Τουρκικά στρατεύματα. Μετά από σκληρές και άνισες μάχες των ανδρών του 361 Τ.Π. με τους πάνοπλους και υπέρτερους αριθμητικά εισβολείς, διατάχτηκε οπισθοχώρηση και ανασύνταξη σε ύψωμα σε περιοχή της Κλεπίνης. Το προκαθορισθέν ύψωμα στην Κλεπίνη βάλλετο συνεχώς από βαρέα όπλα και τα πολεμικά πλοία των εισβολέων και έτσι η ολοκλήρωση της ανασυγκρότησης στην περιοχή εκείνη ήταν αδύνατη. Το ύψωμα ανασυγκροτήσεως του 361 Τ.Π. δεχόταν καταιγισμό βλημάτων και οι εισβολείς ενισχυμένοι με μεγάλο αριθμό αρμάτων μάχης είχαν πλησιάσει τις θέσεις των ανδρών της Εθνικής Φρουράς. Λόγω του ότι δεν υπήρχε σχέδιο αντιμετώπισης της κατάστασης ούτε και αρμόδιοι αξιωματικοί, οι άνδρες του 361 Τ.Π. άρχισαν να οπισθοχωρούν κατά μικρές ομάδες και κατά βούληση προς την περιοχή Κουτσοβέντη-Κυθρέας. Η τελευταία φορά κατά την οποία θεάθηκε ο Βαρνάβα ήταν κατά τον χρόνο που εγκατέλειψε το ύψωμα στην περιοχή Κλεπίνης και οπισθοχώρησε.

Ο Χρυσήλιος Μαυρομμάτης γεννήθηκε στο Ακάκι το 1925 σε πενταμελή οικογένεια. Σε ηλικία μόλις 18 χρόνων κατατάχθηκε ως εθελοντής στον Αγγλικό στρατό και υπηρέτησε στον 2^ο Παγκόσμιο πόλεμο. Το 1956 νυμφεύτηκε την Χρυστάλλα Κοντού και απέκτησαν δύο παιδιά τον Κυριάκο και τη Μαρία. Επαγγελματικά ασχολείτο με τη γεωργία. Στις 30/8/1974, τραυματίστηκε θανάσιμα κατά την απόπειρα δολοφονίας κατά του Βάσου Λυσσαρίδη, εγκαταλείποντας τη σύζυγο και τα δύο ανήλικά του παιδιά.

Ελληνίδες και Έλληνες

Έρθαν και πάλι οι αδυσώπητοι, πικροί μήνες της μνήμης αλλά και τιμής.

Η απόδοση της οφειλόμενης τιμής αποτελεί ελάχιστη πράξη χρέους προς όσους αυτοβούλως αντιστάθηκαν στη μανία του Τούρκου

κατακτητή. Τιμώντας σήμερα τους ήρωες που έπεσαν υπέρ πατρίδος αλλά και αυτούς των οποίων η τύχη αγνοείται, οφείλουμε να κάνουμε τον δικό μας απολογισμό για τα λάθη που σημάδεψαν την πατρίδα μας και επέφεραν την τραγωδία του 1974 ως απότοκο του εθνικού και αδελφοκτόνου διχασμού.

Συμπατριώτες και συμπατριώτισσες,

Αισθάνομαι την ανάγκη να διατρανώσω την αποφασιστικότητα της Κυβέρνησης, πως επιμένουμε στο στόχο να τεθεί επιτέλους τέρμα στο ανθρωπιστικό πρόβλημα των αγνοουμένων που εξακολουθεί όλα αυτά τα χρόνια να προκαλεί πόνο και στις δύο κοινότητες της Κύπρου και ειδικά στους συγγενείς, που έχουν το δικαίωμα να πάρουν απαντήσεις για την τύχη των αγαπημένων τους και να μπορέσουν να τελέσουν τις κηδείες τους, σύμφωνα με τη θρησκεία και τις ιερές μας παραδόσεις.

Απαιτούμε από την τουρκική πλευρά να συνεργαστεί διεξοδικά για να δώσουμε επιτέλους ένα τέλος σε αυτό το ανθρωπιστικό δράμα. Παράλληλα, αγωνιζόμαστε για να ανοικοδομήσουμε την πατρίδα μας όπως ήταν πριν, ολόκληρη η Κύπρος, όπου οι κάτοικοι της ζούσαν αρμονικά και ειρηνικά και δημιουργούσαν από κοινού. Αγωνιζόμαστε να δημιουργήσουμε συνθήκες στις οποίες θα προστατεύονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι βασικές ελευθερίες όλων των ανθρώπων της, στη βάση των Συμφωνιών Υψηλού Επιπέδου του 1977 και 1979, στο πλαίσιο των αποφάσεων και ψηφισμάτων του ΟΗΕ για την Κύπρο, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του ευρωπαϊκού κεκτημένου, στο πλαίσιο μιας διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας που είναι η συμφωνηθείσα μορφή της λύσης και έγινε αποδεκτή και σε διεθνές επίπεδο.

Ας αποτελέσει ο αγώνας και η θυσία των παλικαριών μας πρόσταγμα επαγρύπνησης και πυξίδα ενότητας και κοινής στράτευσης για να συνεχίσουμε τον αγώνα μας μέχρι την τελική δικαίωση. Η υπόσχεση για συνέχιση του αγώνα τους είναι το καλύτερο μνημόσυνο και η μεγαλύτερη τιμή για τους τιμώμενους ήρωες.

Με την ιερή υπόσχεση για συνέχιση του αγώνα θα σκιρτήσουν από χαρά τα οστά των προγόνων μας που δόξασαν την ιστορία και δικαίως τιμώνται. Θα μείνουν για πάντα στις καρδιές όλων μας!
Ας είναι αιωνία η μνήμη τους!